

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

В останні роки якість вищої освіти в Україні знижується. Освіта стала менш якісною, а переважна більшість випускників вищих навчальних закладів неконкурентоспроможна на європейському ринку праці. Очевидних втрат зазнають такі надбання української освіти, як фундаментальність, системність та практична спрямованість.

Якість освіти — це ряд системно-соціальних якостей і характеристик, які визначають відповідність системи освіти прийнятним вимогам, соціальним нормам, державним освітнім стандартам. Отримання якісної освіти безпосередньо залежить від якості самих вимог (цілей, стандартів і норм), якості ресурсів (програми, кадровий потенціал, контингент абітурієнтів, матеріально-технічне забезпечення, фінанси і т.д.) та якості освітніх процесів (наукова та навчальна діяльність, управління, освітні технології), які безпосередньо забезпечують підготовку фахівців.

Якість освіти і виховання студентства є системою соціально-обумовлених цільових показників (нормативів) знань, умінь, навичок. Під якістю розуміють також окремі, найсуттєвіші якісні характеристики, показники результатів засвоєння знань і умінь. Зважаючи на це, вивчення означених аспектів є, безумовно, дуже актуальним. Метою нашого дослідження є аналіз методологічних підходів до оцінювання навчальних досягнень студентів, вивчення основних положень процесу вимірювання якості знань.

Нинішня парадигма освіти спрямована на те, що не особистість студента в цілому виступає об'єктом навчання, а його показники. Оцінювання якості майбутнього фахівця розпочинається з самої особистості, розвитку її духовних та творчих можливостей. Роль навчання зводиться до забезпечення становлення такої особистості, яка здатна створити якісні зміни в сфері своєї професійної діяльності. Звідси випливає, що людина, яка навчається, охоплюється внутрішнім зворотним зв'язком, який дає можливість тому, хто вчиться, самостійно підняти рівень навчання, а тому, хто вчить, розглядати студента як об'єкт і суб'єкт управління.

У сфері вищої освіти України на сьогодні немає жодної системи якості, що сертифікована в державній системі сертифікації.

Першими кроками на шляху створення системи якості вищої освіти можуть стати збір та узагальнення даних про існуючі системи забезпечення якості знань у навчальних закладах, про інноваційні моделі в управлінні якістю освіти на основі стандартів освіти, про досвід з впровадження у навчальному процесі вимог Болонської декларації в оцінюванні знань студентів, про форми і методи тестового контролю знань студентів тощо. Паралельно з цим має здійснюватися повний, постійний, прозорий та об'єктивний моніторинг якості освіти. Якість і акредитація, які міцно пов'язані між собою, висувають перед непогано розвиненою вітчизняною системою ліцензування й акредитації нові завдання щодо використання європейських стандартів якості, і тому наша участь в європейській мережі з гарантування якості у вищій освіті (ENQA) обов'язкова вже в найближчий час. Контроль якості повинен зосередитися не тільки на контролі навчального процесу, кадрів, науково-методичного забезпечення, матеріальної бази тощо, а, в першу чергу, на контролі знань студентів і особливо випускників, визначаючи їхню компетентність і спроможність задовольняти вимоги ринку праці; акредитуватися мають не тільки навчальні заклади і спеціальності, але й окремі освітні програми, це те, з чим поки що ми не стикалися.

Незалежні агентства з гарантування якості вищої освіти в Україні могли б, на наш погляд, допомагати ВНЗ:

- отримувати достовірну інформацію про різноманітні аспекти їх діяльності і аналізувати подальші перспективи розвитку, наприклад, визначивши найбільш значущі для ВНЗ сектори освітнього ринку, який сегментується за навчальними програмами, рівнями освіти, регіональною диференціацією і розвитком мережі філіалів, віковими і гендерними уподобаннями, а також напрямками міжнародного співробітництва;

- при проходженні акредитації в авторитетних закордонних акредитаційних агентствах;

- у наданні інформаційної підтримки для привертання уваги потенційних абітурієнтів, роботодавців, спонсорів, меценатів, інституційних та індивідуальних інвесторів;

- у провадженні системного підходу до оперативного встановлення контактів з новими партнерами і налагодження зворотного зв'язку;

- у встановленні контактів з закордонними ВНЗ, підбираючи партнерів, які представляють найбільший інтерес, у визначенні напрямків спільної наукової творчості, створенні міжнародних шкіл і здійсненні систематичних академічних обмінів;

— у розповсюдженні передового вітчизняного і міжнародного досвіду, використовуючи принцип випередження інновацій і створюючи взірці і схеми розвитку ВНЗ на основі кращих показників найбільш конкурентоздатних навчальних закладів;

— у забезпеченні балансу інтересів усіх учасників освітнього ринку з метою формування нової культури довір'я.

На підставі усього вищесказаного можна зробити висновок про безальтернативність наближення до європейських стандартів якості вищої освіти, з одного боку, та про неминуче переосмислення власних здобутків з їх подальшим використанням на якісно новому рівні, з іншого боку. Найбільшою перевагою Болонського процесу є визначення та оцінка стандартів якості вищої освіти по всій Європі. Передбачається створення акредитаційних агентств, незалежних від національних урядів і міжнародних організацій. Оцінка буде ґрунтуватися не на тривалості або змісті навчання, а на тих знаннях, уміннях і навичках, що набули випускники. Водночас будуть встановлені стандарти транснаціональної освіти.

*Гузик Т. А., канд. пед. наук, доц.,
завідувач кафедри іноземних мов ФЕФ,
Алейнікова М. Г., викл.
кафедри іноземних мов ФЕФ*

РОЛЬ СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНИХ ВІДНОСИН В ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТИ

Впровадження новітніх технологій навчання, що ґрунтується на нових підходах щодо презентації та засвоєння знань, потребує нових, сучасних методів їх вимірювання та оцінювання. Пошук досконалих методів вимірювання рівня сформованості професійної компетентності студентів на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій набуває надзвичайної актуальності. Оскільки саме об'єктивізація цього процесу (вимірювання) забезпечує зворотний зв'язок і дає можливість координувати розвиток навичок та умінь студента у контексті його професійної підготовки.

Сучасна педагогіка відмовляється від навчання, у якому студент є об'єктом навчальної діяльності, і переходить до системи організації підтримки і стимулювання пізнавальної самостійності, створення умов для розвитку та творчості, до педагогіки спів-